

Cvičný test_cjbb75_řešení

1. Formulujte v cql dotaz na grafické podoby lemmatu adaptovaného slovesa *chatovat*.

```
[lemma="chatovat|č[ea]tovat"]
```

2. Slovesa typu *prosit* mohou mít v pasivním přičestí alternaci kořenové finály (např. *zbrzděn/zbržděn*). Formulujte v jazyce cql dotaz, kterým získáte konkordance tvarů pasivních přičestí slovesa *zmrazit*, jako podkládů pro výzkum diferencí v jejich užití.

```
[lemma="zmrazit" & tag="Vs.*"]
```

3. Substantium *vaříč* většinou označuje prostředek, na němž se *vaří*. Slovo může ovšem označovat také osobu. Jaký substantivní tvar by měl stát za substantivem *vaříč*, aby interpretace, že jde o osobu, byla pravděpodobná.

*genitiv lokál dativ

4. Kůže z telete je *teletina*. Formulujte v cql dotaz, jímž lze vyhledat v korpusech lemmata substantiv typu *teletina*, tedy názvů kůže odvozené z názvu zvířete

```
[lemma=".*[eě]tina" & tag="N.*"]
```

```
[lemma=".*[eě]tina" & tag="N.F.*"],
```

```
[lemma=".*[eě]tina" & tag="NNF.*"]
```

```
[lemma=".*[ěe]tina" & tag="N.*"]
```

```
[lemma=".*[ěe]tina" & tag="N.F.*"]
```

```
[lemma=".*[ěe]tina" & tag="NNF.*"]
```

5. Tvar *bál* má dvě slovnědruhově interpretace. Jak byste postupovali, pokud byste chtěli vyhledat výhradně ty doklady, u kterých je slovesná interpretace vysoce pravděpodobná.

```
[lc="se"] [lc="bál"]
```

```
[lc="bál"] [lc="se"]
```

6. Existují dvojice adjektiv lišící se příslušností k tvrdému (vzor *mladý*) a měkkému (vzor *jarní*) typu flexe (*měsíční/měsíčný*). Formulujte dotaz v cql, kterým lze vyhledat kontexty, v nichž se vyskytují adjektiva životní/životný,

abyste mohli za použití kolokačních měř sledovat rozdíly v jejich užití a definovat rozdíly v jejich významu.

[lemma="životn[íý]"]

[lemma="životn[ýí]"]

7. Existují slovesa, která mají tvar 3. osoby indikativu přezenta aktiva homonymní s tvarem imperativu 1. osoby plurálu jiného slovesa. Víme, že imperativ vždy končí na *me*. Naším úkolem je tedy najít tvary 3. osoby indikativu přezenta aktiva, které končí na *me*, abychom si uvědomili, o která slovesa jde. Těm, kteří na to přijdou bez korpusu gratuluji. Formulujte dotaz v cql, kterým je v korpusu najdete.

[lc=".*me" & tag="VB.S...3.*"]

vezme, sejme, dojme, vzít/vézt, sejmout/sít, dojmout/dojit

8. Předložka *za* se pojí s genitivem, akuzativem a instrumentálem. Formulujte dotaz v cql, pomocí kterého lze z korpusu získat seznam nejfrekventovanějších substantiv, která se pojí s předložkou *za* v genitivu, tedy seznam, který pomůže stanovit významy, které jsou takto typicky vyjadřovány.

[lc="za"] [tag="N...2.*"]

9. Jestliže slovesný tvar končí na *š*, pak jde pravděpodobně o tvar slovesa ve 2. osobě indikativu přezenta aktiva. Může jít ovšem také o imperativ, a to v případě, že infinitiv končí na *šit/šet* (*zruš/zaprš*). Formuluj dotaz v cql, kterým lze zjistit, kolik takových sloves v češtině máme a jaké další možnosti tvarů imperativ se u nich vyskytují.

[lemma=".*š[ie]t"]

10. Tvar 3. osoby singuláru i plurálu indikativu přezenta aktiva slovesa *spořit* je homonymní s tvarem nominativu plurálu maskulina životného adjektiva *sporý*. Formulujte dotaz v cql, který umožní najít kandidáty na substantiva rozvíjená adjektivem *spoří* bez ohledu na stávající desambiguaci.

[lc="spoří"] [tag="NNMP1.*"]